

พญาหง พญาพาน

นำเสนอเมื่อ : 8 พ.ย. 2552

ตามนิยายปรัมปรา กล่าวถึงมูลเหตุการสร้างพระประโทนเจดีย์นี้ว่า พญาพาน ได้สร้างขึ้น

โดยมีเรื่องว่า เมื่อพญาหงได้ครองเมืองศรีวิชัย คือ เมืองนครปฐมในปัจจุบันนี้
สืบต่อจากพระเจ้าสิการราชผู้เป็นพระราชบิดาแล้ว
ต่อมาได้มีพระราชบุตร ที่ประสูติจากพระมเหสีองค์หนึ่ง
โหรได้ถวายคำพยากรณ์ พระราชกุมาร ว่าจะเป็นผู้มีบุญญาธิการมาก
จะได้ครองราชสมบัติ เป็นกษัตริย์ต่อไปในภายหน้า
แต่ว่าพระราชกุมารนี้จะกระทำปีศาจ คือ ซ่าพ่อ
เมื่อพญาหงได้ทราบดังนั้น จึงรับสั่งให้ราชบุรุษพา พระราชกุมารไปฆ่าทิ้งเสียในป่า
ราชบุรุษจึงนำไปทิ้งไว้ที่ป่าไผ่ ที่ไร่ของยายหอม
ยายพรหมไปพบพระราชกุมาร จึงเก็บมาเลี้ยงไว้ แต่ยายพรหมมีลูกหลานมาก
จึงยกพระราชกุมารให้ยายหอมไปเลี้ยงไว้
ยายหอมได้เลี้ยงพระราชกุมาร แล้วนำไปให้เจ้าเมืองราชบุรีเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม
แต่เมืองราชบุรีเป็นเมืองขึ้นของเมืองศรีวิชัย อยู่ภายหลังพระราชกุมารเติบโตขึ้น
ได้แข็งเมืองไม่ยอมส่งบรรณาการ และได้ทำรบกับพระยาหง
จนได้ชนช้างกัน เมื่อฆ่าพญาหงสำเร็จแล้วได้เข้าเมืองศรีวิชัย
เวลานั้นพระมเหสีของพญาหงซึ่งเป็นพระชนนีของพญาพาน
ยังมีพระชนม์อยู่ กล่าวกันว่ารูปโฉมสวยงาม พญาพานคิดอยากได้เป็นมเหสี
ได้เสด็จเข้าไปที่ตำหนัก เทพยดาได้แปลงเป็นแพะบ้าง บ้างก็แปลงเป็นแมวแม่ลูกอ่อน
นอนขวางบันไดปราสาทอยู่ เมื่อพญาพานข้ามสัตว์ทั้งสองนั้นไป
สัตว์จึงพูดกับแมวว่า ท่านเห็นพวกเราเป็นเดรัจฉานจึงข้ามไป
แม่อตอบลูกว่า นับประสาอะไรกับเราเป็นสัตว์เดรัจฉาน
แม้แต่มารดาของท่าน ท่านยังจะเอาเป็นเมีย

พญาพานได้ฟังดังนั้นก็ประหลาดพระทัยนัก

จึงทรงตั้งอธิษฐานว่า ถ้าพระมเหสีของพระยาทรงเป็นพระมารดาของเราจริงแล้ว

ขอให้น้ำนมหลั่งออกจากถันทั้งสองข้างให้ปรากฏ

ถ้าไม่ใช่พระมารดาของเราก็ขออย่าให้น้ำนมไหลออกมาเลย

พญาพานตั้งอธิษฐานแล้ว น้ำนมได้หลั่งออกมาจากถันเป็นที่ประจักษ์แก่สายตา

พญาพานจึงได้ไต่ถาม ได้ความว่าเป็นพระมารดาจริงแล้ว

ก็ทรงดื่มกินน้ำนม และทรงทราบว่าพญาทรงเป็นพระราชบิดา

จึงโกรธยายหอมว่า มิได้บอกให้ตนทราบว่า เป็นบุตรใคร

จนได้ทำบาปถึงฆ่าพ่อ แล้วได้ไปเรียกกยายหอมมา แล้วจับยายหอมฆ่าเสีย

คนทั้งปวงจึงเรียกพระราชกุมารว่า พญาพาล เพราะไม่รู้จักบุญคุณคน

และบ้างก็เรียก พญาพาน เพราะเมื่อเวลาเกิดนั้น พระพักตร์กระทบพานทองเป็นแผล

เมื่อพญาพานฆ่ายายหอมแล้ว รู้สึกเสียพระทัย ว่าฆ่าผู้มีพระคุณเสียแล้วอีกคนหนึ่ง

จึงได้ถามสมณพราหมณาจารย์ว่าจะทำอย่างไร

จึงจะล้างบาปในการฆ่าพระราชบิดาและฆ่ายายหอม ผู้ที่ได้เลี้ยงตนมาแต่เยาว์วัย

พระสงฆ์ก็ได้ถวายพระพรว่า ให้สร้างเจดีย์สูงแค่นกเขาเห็น

จึงได้สร้างพระปฐมเจดีย์ขึ้นเพื่อล้างบาปที่ฆ่าพ่อ

และสร้างพระประโทณเจดีย์ขึ้นเพื่อล้างบาปที่ฆ่ายายหอม ตั้งแต่นั้นมา